

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Qvintvplicis Theologiæ - Positivæ videlicet, Asceticæ,
Polemicæ, Speculativæ, & Moralis complectens, Unà cum Appendice
Methodum compendiarium reformationis Ecclesiasticæ à Concilio
Tridentino factæ continente

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1679

Art. V. De operationibus Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48233](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48233)

ARTICULUS V.

De Operationibus DEI.

I. Q. 1. *Quot sunt operationes DEI?* Resp. duplicis potissimum generis Operationes in Deo assignari à Theologis, internas scilicet, & externas. Internæ sunt Intellectio & volitio. Externæ sunt Angeli & reliqua Opera tum primis sex diebus, tum deinceps ab eo producta.

II. Q. 2. *Quid de Intellectione, seu scientia DEI (nam hæc duo in DEO, in quo non datur nuda seu pura potentia, non distinguuntur) præcipuè sciendum sit?* Resp. tria potissimum scienda esse, nempe objectum, medium, & distinctionem scientiarum. Et 1. quidem *objectum* quod attinet, DEUS non tantum cognoscit seipsum comprehensivè, sed etiam omnia, quæ quacunque ratione scibilia sunt, atque ad hæc non tantum res existentes, sed etiam possibles, & futuræ tam absolutas, quàm conditionatas, quia hæc omnia sunt objecta scibilia, adeoque DEO tanquam perfectissimo scibili negari eorum scientia non debet. 2. *Medium scientiæ* quod attinet, Essentiam in primis suam non tantum in se, sed etiam in creaturis propter respectum & connexionem, quam habent cum Essentia, cognoscit. Res verò possibles mediante suâ Essentia indirectè, imò juxta aliquos etiam directè in seipsis cognoscit. Futura denique si necessaria sunt, in causa sua; si autem libera, probabiliter in seipsis intelligit. 3. *Distinctionem scientiarum* quod attinet, sicut in Deo non dantur cognitiones realiter, distinctæ, ita nec scientiæ realiter distinctæ concedi debent; sed ad summum propter æquivalentiam cum nostris, scientiis & cognitionibus ratione distinctæ dici queunt; hinc illa scientia, quæ in res tantum possibles tendit, *scientia simplicis intelligentiæ*; quæ in res pro aliqua temporis differentia absolute extituras, aut existentes fertur, *scientia Personis*; & ea tandem, quæ in objecta conditionatè futura tendit, *scientia mediæ* appellatur, de cujus tamen necessitate multum disputant Theologi. Præter has scientias communiter etiam Ideæ in Deo admittuntur, quæ nihil aliud sunt, quàm ipsissimæ perfe-

ationes divinae, prout à Deo primario per sui comprehensionem sunt cognitae, & à creaturis participabiles.

III. 3. *Quid de Volitione DEI præcipue sciendum* Resp. sequentia. 1. Dari in DEO veram voluntatem à volitionem ratione duntaxat nostra distinguibiles; cum in finis & primum principium omnium rerum omnia proprie se operari debeat, atque adeò per voluntatis actum ad se referre. 2. Voluntatem hanc dividi in voluntatem *Beneplaciti*, quâ Deus absolute vult aliquem effectum; quæ proinde semper est efficax: & *Signi*, quâ per aliquod signum æternum significat, quid fieri velit, & communiter subdividitur in Præceptum, Prohibitionem, Permissionem, Consilium, & Operationem, seu Oblationem concursus ad actum. 3. Deum seipsum quidem & res possibles necessitate amare (saltem amore inefficaci, loquendo de Creaturis) circa reliqua verò objecta decernenda & producenda perfectissimam libertatem possidere; alioqui enim frustra S. Scriptura toties ad gratias Deo agendas excitaret, cum id, quod necessario præstatur, sicut specialem affectum benevolentiae non continet, ita nec gratiarum actionem mereatur. At verò hæc volitio libera sit formalitas realiter identificata cum essentia, & quia non esse potuisset, virtualiter distincta; an verò ex ipsa entitate Dei necessaria & futuritione productionis componatur; item an inter ipsa decreta succedendo quidam prioritatis admitendus, quo unum præsupponatur ad alterum, una est ex gravissimis difficultatibus, de qua fuse disputant Theologi. 4. Deum probabiliter semper id velle, & eligere, quod simpliciter optimum est, ut multi SS. Patres docuisse videntur, etsi non desint sat multi Theologi contrarium asserentes. 5. Actum præcipuum voluntatis & intellectus divini esse *Providentiam DEI*, quæ nihil aliud est, quam conceptio mediorum, quibus unaquæque res ad suum finem dirigitur, cum proposito illa in eam conferendi; quam Providentiam etsi Deus in omnibus rebus conservandis & gubernandis ostendat (juxta illud Sap. 1. *Tu autem Pater gubernas omnia Providentiâ*) specialiter tamen ea clucet in voluntate & desiderio, quo omnes homines salvos fieri desiderat, iisque media ad salutem sufficienter providet juxta clarissimum S. Pauli testimonium 1. ad

Tim. 2. Specialius autem adhuc apparet in *Prædestinatione* *Electorum*, quæ nihil aliud est, quàm efficax decretum transmittendi quosdam in tempore ad æternam beatitudinem; unde effectus illius sunt gloria æterna, gratia finalis, justificatio, actus meritorii, vocatio ad certum statum, creatio, & dona naturalia, ipsaque etiam peccati permissio, quatenus fit ex complacentia securitæ salutis. Et si verò si de tota prædestinatione loquamur, nulla illius causa præcessit, & id ipsum etiam de inadæquata prædestinatione ad gloriam quam plurimi doceant Theologi, non desunt tamen, qui probabiliter hanc ex prævisis meritis fieri, sat efficacibus argumentis demonstrare conantur. Sicut autem datur aliquorum Prædestinatio, ita etiam aliquorum Reprobatio admittenda est, quæ nihil aliud est, quàm actus divinæ Providentiæ, quo damnandi ab æterna beatitudine excluduntur, etque duplex, *negativa* scilicet, & *positiva*; illa est, quæ Deus negat auxilia efficacia ad salutem consequendam; ista est voluntas positiva excludendi à beatitudine; unde non fit, nisi præsupposito peccato, quam præsuppositionem tamen non requirit negativa reprobatio.

ARTICULUS VI.

De Trinitate Personarum.

I. Q. 1. *Quid de hac Trinitate præcipue sciendum sit?* Resp. tria potissimum, scilicet *Distinctio*, *Processio*, & *Missio*.

II. Q. 2. *Quid de distinctione sciendum sit?* Resp. sciendum tres esse Personas Patris, Filii, & Spiritus Sancti, distinctas quidem à se realiter, non autem ab Essentia seu Natura divina, atque adeò æqualem esse omnium gloriam, & Majestatem coæternam, ita ut qualis sit Pater, talis sit & Filius, & talis Spiritus Sanctus, quemadmodum in Symbolo Athanasii dicitur.

III. Q. 3. *Quid de Processionibus sciendum?* Resp. sciendum esse, duas dari processionibus passivas in Trinitate, priorum priorum Filius à Patre generatur, scilicet per cognitionem Essentiæ & rerum possibilium & ideo hæc processio vocatur *generatio* & *Filiatio*, eò quòd sit origo viventis